

JAARVERSLAG 1986

AUDIOLOGISCH CENTRUM FRIESLAND

INHOUDSOPGAVE

Bladzijde

1. Algemene Inleiding	1
2. Inleiding van het Bestuur	1
3. Het Bestuur	2
4. Voorwoord van de directeur	2
5. Samenstelling Bestuur d.d. 31 december 1985	5
6. Samenstelling Team d.d. 31 december 1985	5
7. Hoortoestellen	6
8. Psychologisch Onderzoek	8
9. Maatschappelijk Werk	11
10. Overzicht aanmeldingen en jaarkaarten	13
11. Jaarrekening 1985	
- Balans per 31-12-1985	
- Staat van Baten en Lasten	
- Toelichting	14
12. Accountantsverklaring	19

1. Algemene Inleiding.

De Stichting Audiologisch Centrum Friesland werd opgericht op 29 maart 1979 en begon haar werkzaamheden in maart 1980. Het Centrum is gevestigd te Leeuwarden aan de Stationsweg nummer 26.

Het Audiologisch Centrum beoogt het onderzoek van en de hulpverlening aan gehoorgestoorde mensen uit de gehele provincie Friesland door een team van deskundigen te verwezenlijken. Omdat de gevolgen van een hoorstoornis op diverse terreinen liggen, zoals communicatie met de medemens en ontwikkeling van de eigen persoonlijkheid, is dit een multi-diciplinaire aangelegenheid.

2. Inleiding van het Bestuur.

Het herstel, dat in 1984 begon, zette zich voort.

De toestroom van patiënten stabiliseerde zich en de audiologische hulp kon steeds op een goed peil verleend worden. Diverse, zowel van binnen als van buiten komende factoren, noopten het Bestuur zich te bezinnen op de doel- en taakstelling van het Centrum. Een en ander leidde tot het opstellen van een beleidsplan voor de toekomst.

In dit plan wordt nadrukkelijk gekozen voor de rol van het Centrum als instituut voor multi-diciplinair superspecialistisch onderzoek en behandeling bij (eventueel vermoede) hoorstoornissen.

De hulp die het Centrum, zowel wat betreft de diagnostiek als de revalidatie verleent, dient gezien te worden als aanvulling op de normale specialistische hulp.

Bij jonge kinderen, die volop in ontwikkeling zijn, ligt de nadruk veelal op de diagnostiek waarbij ook de geestelijke- en de spraak-taalontwikkeling aan de orde komen, omdat deze bij een eventueel revaliderende behandeling een belangrijke plaats hebben.

Bij volwassenen is de revalidatie belangrijker, omdat deze geheel op de individuele patient, met z'n voorgeschiedenis' z'n handicap en z'n capaciteiten, dient te worden toegesneden. Voor de begeleiding van de slechthorenden en doven is gekozen voor een intermediaire rol van het Centrum.

Bij behoefte aan of noodzaak van psycho-sociale begeleiding zowel tijdens het proces van de diagnostiek- en de onderkenning van de hoorhandicap - als tijdens de hoorrevalidatie, zal het Centrum een voorlichtende en bemiddelende rol vervullen

Het door het Bestuur vastgestelde beleidsplan zal dienen als leidraad voor het beleid van het Audiologisch Centrum Friesland in de komende jaren.

3. Het Bestuur.

In het Bestuur deden zich geen wijzigingen voor.

De statutair aftredende bestuursleden M. Taselaar en E.J. Uitentuis werden voor een volgende periode van vier jaar herkozen.

De vakature in het Bestuur van een vertegenwoordiger van de groep slechthorenden werd ook in het jaar 1985 niet vervuld. Het Bestuur vergaderde in 1985 zes keer. Twee vergaderingen waren vrijwel uitsluitend gewijd aan het voornoemde beleidsplan.

4. Voorwoord van de directeur.

Het jaar 1985 was vooral het jaar van de salarisdubberfetting, en de arbeidstijdverkorting.

Voor een kleinschalig instituut als het Audiologisch Centrum Friesland waren dit harde noten om te kraken.

Vooraf de uitvoering van de arbeidstijdverkorting heeft ons voor niet geringe problemen geplaatst.

Herbezetting van de vrijgekomen tijd bleek niet mogelijk door, overigens legale, budgetoverschrijding. Het heeft van ieder van ons het uiterste gevraagd en een goede oplossing is eigenlijk nog niet gevonden.

Maar natuurlijk mogen we niet mopperen: het patiëntenaanbod nam met eenzelfde percentage toe als in 1984. Wij menen dit te mogen beschouwen als een aansporing door te gaan op de ingeslagen weg.

Ondermeer door de goede teamgeest en de flexibiliteit van de medewerkers zien wij de toekomst dan ook niet echt somber in.

In mei voegde Renee, onze logopediste, zich weer bij ons na een ziekte van enige maanden. Daardoor moesten wij echter afscheid nemen van Riet Coster en Jaap Stoppelenburg die ons zo grandioos door deze periode hebben heengeholpen.

Tweemaal hadden wij in 1985 de friese KNO artsen op bezoek. In november was de avond gewijd aan Brainstem-audiometrie. Ook de audiciens waren een avond op het Centrum.

We spraken over de ervaringen met In Het Oor hoortoestellen (IHO's), en Soloapparatuur.

Vermeldenswaard daarbij is zeker dat wij die avond als speciale gast hadden de heer P. de Baar van de firma Geervliet in Den Helder. Wij kregen onze patiënten sinds 1985 ook van "over zee". Voor een avond in november waren de leeuwarder huisartsen uitgenodigd. De opkomst was mager. De avond werd door de zeven aanwezigen overigens als zeer geslaagd ervaren.

Audiologisch-technisch was 1985 natuurlijk het jaar van de Brainstem-apparatuur (BERA) en de IHO-hoortoestellen.

De BERA is in dit jaar een vanzelfsprekende aanvulling geworden op het diagnostisch onderzoek. De IHO-hoortoestellen veroveren minder snel hun plaats in de toestelaanpassingen dan wij vorig jaar meenden. Een overzicht van onze bevindingen met hoortoestellen is elders in dit jaarverslag te vinden. Het voorschrijven van solo-apparatuur is in 1985 lastiger geworden. Solo is apparatuur om de invloed van omgevingsgeluid te reduceren.

Voor schoolgaande kinderen werden de kosten ervan (plm f 4.000,--) vergoed door de Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging.

Sinds medio 1985 is dat echter stopgezet. De verwachting is dat 1986 daarvoor een oplossing brengt, hoewel niet elke slechthorende leerling daarvan zal kunnen profiteren.

Wat de externe contacten betreft dient zeker vermeld te worden dat wij nog altijd zeer verheugd zijn met de bijna vanzelfsprekende samenwerking met de school voor slechthorende kinderen en kinderen met taalmoeilijkheden "de Skelp" in Drachten. Tot slot willen we zeker ook niet ongenoemd laten de plezierige en informele besprekingen die wij eens per kwartaal gezamenlijk hebben met de heer W. Toonstra, hoofd van de kerngroep van het Gronings Doven-Instituut en mevrouw J. Schlecht, maatschappelijk werkster van hetzelfde instituut en met mevrouw van der Starre en de heer Joustra van de Skelp.

5. Samenstelling Bestuur d.d. 31 december 1985.

Dhr. Tj.H.Hut	voorzitter	Bakkeveen
Dhr. R.J. Ritsma	vice-voorzitter	Hoogleraar directeur Audiologisch Instituut te Groningen
Dhr. E.J. Uitentuis	secretaris	Jeugdarts te Sneek
Dhr. G.W. Grondma	penningmeester	Adjunct directeur Borneoord" te Beetsterzwaag
Dhr. M. Taselaar	lid	KNO-arts te Leeuwarden
Dhr. A.H. Dekhuijzen	lid	KNO-arts te Heerenveen
Dhr. H.J. Bijl	lid	Districtsarts Provinciale Frieze Kruisvereniging te Leeuwarden
Mw. A.J. Zijlstra-Oldenburg	lid	Bestuurslid van de school voor slechthorende kinderen en kinderen met spraak- en taal - moeilijkheden "De Skelp" te Drachten

6. Samenstelling Team d.d. 31 december 1985.

dienstverband

Mw. U. Hut-Gall	interieurverzorgster	0,15
Mw. M.P.H. v.d. Kaay	audiologie-assistente	0,60
Dhr. P.T. Kraft	audioloog-directeur	1,00
Mw. M. Künzli-v.d. Kolk	psycholoog	0,20
Mw. E. Min-Greidanus	directie-secretaresse/ hoofd administratie	0,60
Mw. R.M. Vennema	logopediste	0,60
Mw. A.D. Visser-Stedehouder	correspondente	0,38
Mw. T.B. Volkers	maatschappelijk werkster	0,50

7. Hoortoestellen.

In 1985 werd totaal op proef voorgeschreven 409 toestellen waarvan 94 een In Het Oor (IHO).

Totaal werd definitief voorgeschreven 235 toestellen waarvan 34 een IHO.

Het totaal aantal patiënten waarvoor een of twee toestellen werden voorgeschreven was 151. Hiervan kregen 97 een stereoaanpassing en 54 een enkelzijdige aanpassing.

Hoortoestellen zijn tegenwoordig in meerdere kleuren leverbaar, waarvan beige de meest gangbare is. Ons inziens wordt te weinig gedacht aan de onopvallendheid van donkergekleurde toestellen. Door in onze receptuur de gewenste kleur expliciet te vermelden hebben we geprobeerd daaraan tegemoet te komen. In 1985 bleken wij van de definitief voorgeschreven Achter het Oor toestellen (AHO) 49% beigegekleurde en 51% donkergekleurde te hebben voorgeschreven.

De verdeling over de merken was als volgt:

	op proef	definitief
WIDEX	86	73
OTICON	140	61
SIEMENS	83	43
PHILIPS	40	26
DANAVOX	29	13
VIENNATONE	32	19
REST		6

De voorgeschreven IHO's konden in 36% van de gevallen in een definitief voorschrift te kunnen worden omgezet.

Dat lag niet altijd aan patient of voorschrijver.

Nogal eens bleek de vorm van de gehoorgang niet geschikt voor het aanmeten van een IHO zoals bij een aantal kinderen.

Er blijkt een grote voorkeur te bestaan voor de miniatuur-AHO, zoals de kleine Siemensserie, de kleine Danavox en zeker ook kleine ART-serie van Viennatone.

We verwachten in 1986 van deze kleine toestellen een relatief groter bijdrage.

Widex heeft in het door ons voorgeschreven aantal een hoog percentage en bovendien werd een relatief groot aantal Widex-proeftoestellen in een definitieve Widex omgezet.

De reden hiervan is dat de Widex G-serie standaard beschikt over een schakelaar die luisterspoel kan inschakelen met naar keuze in- of uitschakelen van de microfoonstand.

Dat deze toestellen daarbij toch nog vrij slank blijven, maakt ze bij uitstek geschikt voor gebruik op de slechthorenden school in Drachten.

De toestelvoorschrijving voor deze kinderen maakt een relatief groot deel uit van het totaal aantal voorschrijvingen.

Overigens willen wij graag nog eens benadrukken hoezeer de ervaring met volwassen hoortoestelgebruikers bijdraagt aan een geslaagde aanpassing bij kinderen.

8. Psychologisch Onderzoek.

In 1986 hebben 86 kinderen deelgenomen aan een psychologisch onderzoek, doorgaans naar aanleiding van problemen op het gebied van de spraakontwikkeling.

Evenals in voorafgaande jaren werden de meeste onderzoeken (n.l. 70) verricht bij kinderen die zes jaar of jonger waren, terwijl de leeftijd die het meest voorkwam die der driejarigen was (24 kinderen) gevolgd door de tweejarigen (14) en de vierjarigen (12).

Bij de groep kinderen beneden de zeven jaar waren twee dove kinderen (beiden van 1 jaar oud) en 17 slechthorende kinderen. Vier slechthorende kinderen waren 1 jaar oud, van de overige kinderen werden vier kinderen naar de Skelp (school voor kinderen met hoor- en spraak-taalmoeilijkheden te Drachten) verwezen, van de andere kinderen werd verwacht dat zij (voorlopig) het reguliere onderwijs zouden kunnen volgen. Er werden 50 normaalhorende kinderen van zes jaar of jonger onderzocht. Bij ongeveer een derde deel (n.l. 17 kinderen) werd de geconstateerde vertraagde spraaktaalontwikkeling toegeschreven aan een vertraagd verlopende verstandelijke ontwikkeling en bij vijf kinderen aan een problematisch verlopende sociaal-emotionele ontwikkeling. Bij één kind werd een vertraagd verlopende verstandelijke ontwikkeling en een problematische sociaal-emotionele ontwikkeling vastgesteld. Bij de overige 27 kinderen was er sprake van een vertraagd verlopende spraaktaalontwikkeling zonder dat er problemen waren op het gebied van het gehoor, de verstandelijke ontwikkeling, of de sociaal-emotionele ontwikkeling. Twaalf van deze kinderen werden verwezen naar de Skelp, in verband met de ernst van hun achterstand, voor acht kinderen werd logopedie geadviseerd en voor zeven kinderen werd aangeraden de spontane ontwikkeling af te wachten.

De kinderen die 7 jaar of ouder waren (16 kinderen) bezochten allen het regulier onderwijs; twaalf van hen waren slechthorend, vier waren normaal horend. Van de normaal horende kinderen hadden er drie leerproblemen en één kind had een niet ernstige achterstand op het gebied van de spraaktaalontwikkeling.

Bij de slechthorende kinderen dienden de onderzoeken ertoe na te gaan of de schoolloopbaan in overeenstemming was met hun mogelijkheden dan wel adviezen inzake schoolkeuze te kunnen geven.

9. MAATSCHAPPELIJK WERK

De werkwijze van de voorafgaande jaren waarbij weinig frekwent maar intensief contact was met patienten, ouders en scholen is in grote lijnen voortgezet.

Om zoveel mogelijk met beide ouders te kunnen spreken werden relatief veel avondvullende bezoeken gebracht.

Het aantal uren dat voor het maatschappelijk werk beschikbaar was maakte het noodzakelijk prioriteiten te stellen.

Het maatschappelijk werk heeft zich voornamelijk bezig gehouden met de begeleiding van kinderen tot 16 jaar.

Het accent lag daarbij op het brengen van schoolbezoeken gekoppeld aan huisbezoeken.

Er is naar gestreefd om tijdens de huisbezoeken een zodanige relatie met kind en ouders te verkrijgen dat zij zelf bij problemen actie ondernemen en de maatschappelijk werkster opbellen.

Omdat het Centrum niet de hele week elk moment telefonisch bereikbaar is, hebben de daarvoor in aanmerking komende patienten het telefoonnummer van de maatschappelijk werkster.

Om ook de volwassenen iets meer te kunnen bieden is in december 1985 een aantal bijeenkomsten gestart met een groep patienten in de leeftijd van 30 tot 50 jaar.

De groep die 8x bijeen zal komen werd begeleid door de audioloog en de maatschappelijk werkster.

Het doel van de bijeenkomsten is de patienten een beter zicht te geven op de eigen problematiek en wegen te vinden om beter met de handicap om te gaan.

Vanaf augustus 1985 kunnen de slechthorenden-scholen beschikken over zg ambulante begeleiding. Kinderen die het slechthorenden onderwijs hebben gevolgd komen volgens deze regeling in aanmerking voor didactische begeleiding vanuit deze school wanneer zij het regulier onderwijs gaan volgen.

Om de mogelijkheden van de ambulante begeleiding door de slechthorenden-scholen zo goed mogelijk te benutten, werd met zowel de dr. de Graafschool in Groningen (voortgezet slechthorenden onderwijs) als met de Skelp een structureel overleg gestart om de werkzaamheden te coördineren.

De maatschappelijk werkster hield twee lezingen en bezocht twee studiedagen.

aantal patienten gezien	75
huisbezoeken	95
schoolbezoeken	40
overige bezoeken	10

10. Overzicht aanmeldingen 1985 (tussen haakjes cijfers 1984)

Specificatie naar leeftijd patiënten (tussen haakjes cijfers 1984)

0 tot 5 jaar	: 229	aanmeldingen (237)
5 tot 16 jaar	: 68	aanmeldingen (86)
16 jaar en ouder	: 134	aanmeldingen (118)
Totaal	431	aanmeldingen (441)

Specificatie naar woonachtig in Leeuwarden/buiten Leeuwarden

In Leeuwarden	: 84	aanmeldingen (89)
Buiten Leeuwarden	: 347	aanmeldingen (352)
Totaal	431	aanmeldingen (441)

Overzicht jaarkaarten 1985 (tussen haakjes cijfers 1984)

<u>Patiënten</u>	<u>ziekenfonds</u>	<u>particulier</u>	<u>totaal</u>
0 tot 5 jaar	228 (211)	52 (60)	280 39% (271 38%)
5 tot 16 jaar	142 (160)	46 (47)	188 26% (207 29%)
16 jaar en ouder	192 (182)	59 (50)	251 35% (232 33%)
Totaal	562 (553)	157 (157)	719 100% (710 100%)
	79% (78%)	21% (22%)	

BALANS PER		
=====		
<u>A c t i v a</u>	<u>31-12-1985</u>	<u>31-12-1984</u>
VASTE ACTIVA		
<u>Materiële vaste activa</u>		
Verbouwing	f 38.385	f 35.840
Instrumentarium	" 52.578	" 42.116
Meubilair en stoffering	" 53.921	" 61.158
	<u>f 144.884</u>	<u>f 139.114</u>
	-----	-----
VLOTTENDE ACTIVA		
<u>Vorderingen</u>		
Ziekenfondsen	f 142.045	f 58.908
Particulieren	" 44.311	f 33.601
Overige vorderingen en vooruit- betaald	" 17.025	" 27.188
	<u>f 203.381</u>	<u>f 119.697</u>
	-----	-----
<u>Liquide middelen</u>	f 1.976	f 70.298
	-----	-----
	<u>f 350.241</u>	<u>f 329.109</u>
	=====	=====

31 DECEMBER 1985		
=====		
<u>P a s s i v a</u>	<u>31-12-1985</u>	<u>31-12-1984</u>
LANGLOPENDE SCHULDEN	f 165.000	f 192.500
	-----	-----
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Friesland Bank in rekening-courant	f 3.556	f --
Aflossing 1986 langlopende lening	" 27.500	" 27.500
Overige schulden	" 72.407	" 89.702
	<u>f 103.463</u>	<u>f 117.202</u>
	-----	-----
VOORDELIG SALDO T/M 1985	f 81.778	f 19.407
	-----	-----
	<u>f 350.241</u>	<u>f 329.109</u>
	=====	=====

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 1985

=====

	1985	1984
OPBRENGSTEN		
Inzake audiologische behandeling van:		
- ziekenfondspatienten	f 386.328	f 389.928
- particuliere patienten	" 101.808	" 111.111
Totaal tegen vastgesteld tarief	f 488.136	f 501.039
Logopedische behandelingen	" 2.397	" 4.039
Screening	" 1.000	" 2.160
Adviezen aan derden	" 10.000	" 10.000
Totaal opbrengsten	f 501.533	f 517.238
EXPLOITATIEKOSTEN		
Personeelskosten	f 309.697	f 273.275
Huisvestingskosten	" 51.030	" 54.118
Inventariskosten	" 8.345	" 11.337
Algemene kosten	" 31.881	" 29.522
Intrest	" 18.537	" 25.457
Afschrijving materiële vaste activa	" 36.911	" 47.307
Totaal exploitatiekosten	f 456.401	f 441.016
EXPLOITATIESALDO	f 45.132	f 76.222
Saldo buitengewone baten en lasten	" 17.239 ./. "	" 17.660
VOORDELIG SALDO	f 62.371	f 58.562
	=====	=====

TOELICHTING

=====

ALGEMEEN

Voor zover niet anders vermeld zijn de activa en passiva opgenomen voor de nominale waarden.

BALANS

Materiële vaste activa

Deze worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde verminderd met afschrijvingen volgens een vasrt percentage per jaar van die waarde.

De specificatie en het verloop van deze balanspost is als volgt:

	Aanschaf- fings waarde	afschrij- ving t/m 1984	Afschrij- ving 1985	Boekwaarde per 31-12-1985
- Verbouwing	f 61.906	f 20.890	f 2.631	f 38.385
- Instrumentarium	" 180.420	" 105.588	" 22.254	" 52.578
- Meubilair en stoffering	" 120.263	" 54.316	" 12.026	" 53.921
Tezamen	f 362.589	f 180.794	f 36.911	f 144.884
	=====	=====	=====	=====
			1985	1984
Boekwaarde per 31 december			f 139.114	f 146.579
Bij: aanschaffingen			" 42.681	" 39.842
Af: afschrijvingen			" 36.911	" 47.307
			=====	=====
Boekwaarde per 31 december			f 144.884	f 139.114
			=====	=====

Vorderingen.

Deze zijn opgenomen onder aftrek van een voorziening voor dubieuze vorderingen.

	31-12-1985	31-12-1984
<u>Langlopende schulden (exclusief aflossing in 1986)</u>	<u>f 165.000</u>	<u>f 192.500</u>
	=====	=====

Op de lening dient jaarlijks f 27.500 te worden afgelost, voor het laatst in 1992. De rentevoet bedraagt 9 3/4% per jaar. Zowel voor de lening als voor het krediet in rekening-courant zijn geen zekerheden gesteld.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN.

Personeelskosten

De hierin begrepen salarissen en sociale lasten van eigen personeelsleden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	1985	1984
Salarissen	f 216.412	f 195.319
Sociale lasten en pensioenpremie	" 65.694	" 58.975
	<u>f 282.106</u>	<u>f 254.294</u>
	=====	=====

Saldo buitengewone baten en lasten.

Hierin is in 1985 onder meer begrepen een boekwinst op de verkoop van materiële vaste activa van f 10.000 en een nagekomen vordering.

ACCOUNTANTSVERKLARING

=====

Wij hebben de jaarrekening 1985 van de stichting "Audiologisch Centrum Friesland" te Leeuwarden gecontroleerd.

Op grond van ons onderzoek zijn wij van oordeel, dat deze jaarrekening, bestaande uit in dit jaarverslag opgenomen balans, staat van baten en lasten en toelichting, een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 1985 en van het resultaat over het boekjaar 1985.

Leeuwarden, 3 juni 1986.

MORET & LIMPERG